

Kulatý stůl k odstraňování slabých míst vzdělávacího systému: závěry z diskuze

V pořadí druhý tematicky zaměřený kulatý stůl k přípravě Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 proběhl 4. dubna 2013, tématem bylo *odstraňování slabých míst vzdělávacího systému* jako další z hlavních směrů připravované strategie. Jednání zahájil vedoucí oddělení strategie a meziresortních agend Petr Černíkovský, který ve svém vstupu nastínil, jak slabá místa vzdělávacího systému identifikuje MŠMT.

Základní otázky položené v diskuzi:

- Které části vzdělávací soustavy trpí největšími problémy z hlediska spravedlivého přístupu ke vzdělání, studijní (ne)úspěšnosti a prostupnosti do dalších vzdělávacích stupňů?
- Vyžaduje současný stav zásadní změny v existující struktuře oborové soustavy, nebo je možné řešit aktuální problémy na existujících základech?
- Měli bychom směřovat k systému, který nebude umožňovat předčasnou specializaci vzdělávacích cest? Jak dlouhá má být společná doba vzdělávání?
- Které faktory nejvíce ovlivňují dostupnost a kvalitu předškolního vzdělávání? Jaká má být jeho role ve vzdělávacím systému?
- Jak mají být systémově řešeny problémy těch segmentů vzdělávacího systému, které neposkytují přímou prostupnost do vyšších vzdělávacích stupňů?
- Je vhodné posilovat osvojování klíčových kompetencí a obecných dovedností na úkor specificky odborných znalostí a dovedností?
- Jakou roli má v systému hrát uznávání neformálního vzdělávání a informálního učení?

Hlavní okruhy názorů:

- Podle většiny diskutujících vzdělávací **systém příliš brzy žáky (studenty) selektuje** a nutí je k **předčasnému rozhodnutí specializovat se na určitou oblast**
- Řada účastníků se shodla, že by mělo dojít k **prodloužení společné doby vzdělávání** tak, aby každému bylo umožněno získat stejně kvalitní základ vzdělání a zabránilo se předčasné specializaci
- Nezanedbatelná část studentů (na SŠ i VŠ) **opakovaně vstupuje do stejné úrovně vzdělávacího systému**, neboť dosavadní obor studia nenaplnuje jejich očekávání
- Diskuze jasně ukázala, že velkým problémem jsou **chybějící návaznosti mezi jednotlivými stupni vzdělávací soustavy**, což působí značné komplikace nejen

žákům (studentům) při přechodu do dalšího stupně, ale i učitelům, kteří musí přizpůsobovat výuku nerovnostem

- Mezi účastníky převládal názor, že je třeba vzdělávací systém více **individualizovat** a zaměřit se na **maximální využití potenciálu každého jedince**
- Z debaty také vyplynulo, že je třeba zaměřit se na **spolupráci s rodiči**, kteří očekávají, že vzdělávací soustava převezme veškerou iniciativu nejen v oblasti vzdělávání ale i v oblasti výchovy
- Přestože jsou **mateřské školy plnohodnotnou součástí vzdělávacího systému** a mnoho studií poukazuje na jejich důležitost, není jejich role jasně vymezena
- Mnoho diskutujících se shodlo, že by bylo vhodné **nahradit odklady nástupů do prvních tříd**, kdy děti zůstávají většinou v mateřských školách, **docházením do přípravných tříd**, ve kterých je posílena edukační role

Další témata a názory:

Standardy

- Diskutující se shodli, že velký problém představuje nejasná definice pojmu *standard*, je třeba vyjasnit terminologii
- Mezi účastníky nepanovala shoda, zda je třeba žáky (studenty) vést ke splnění jednotného standardu nebo raději volit individuální přístup

Klíčové kompetence

- Z diskuze vyplynulo, že v kurikulu je třeba klást důraz na výuku klíčových kompetencí, jako jsou sociální a komunikační kompetence či kritické a analytické myšlení

Kariérní poradenství

- Dle několika názorů je třeba zavést ve škole kariérní poradenství, které napomůže žákům (studentům) při výběru oboru jejich studia a profese, kterou by chtěli v životě vykonávat

Uznávání neformálního a dalšího vzdělávání

- Řada účastníků se shodla, že je třeba zavést systém oficiálního uznávání neformálního a dalšího vzdělávání, který napomůže zvýšit uplatnitelnost na trhu práce

Kapacita institucí

- Při snaze o optimalizaci školských a vzdělávacích institucí je třeba akcentovat prognózy demografického vývoje